

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

ALGEMENE VERGADERING

A R R E S T

**nr. 233.610 van 26 januari 2016
in de zaak A. 211.634/G-131**

In zake : 1. Hugo BOGAERTS
 2. Kristien ROELANTS
 3. Lin PLOEGAERT
 4. Marina APERS
 5. Marc VAN DAMME
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Philippe Vande Castele
 kantoor houdend te 2900 Schoten
 Klamperdreef 7
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door:

1. de minister van Binnenlandse Zaken
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten David D’Hooghe, Leopold Schellekens en
 Arne Carton
 kantoor houdend te 1000 Brussel
 Loksumstraat 25
 bij wie woonplaats wordt gekozen
2. de minister van Financiën
 woonplaats kiezend te 1030 Brussel
 Centrale Rechtskundige Dienst FOD Financiën
 North Galaxy - Toren B - 26ste verdieping
 Koning Albertlaan II-laan 33/15

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 13 februari 2014, strekt tot de
nietigverklaring van:

“- de artikelen 70, § 1, 70, § 3 en 71 van het Besluit van de Regent van
23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling
bestuursrechtspraak van de Raad van State [...], zoals ingesteld door de
artikelen 4 en 5 van het koninklijk besluit van 30 januari 2014 ‘tot

wijziging van de reglementering betreffende de inning van de kosten voor de Raad van State'. [...]

- de artikelen 9, 10 en 11 van het koninklijk besluit van 30 januari 2014 'tot wijziging van de reglementering betreffende de inning van de kosten voor de Raad van State''.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partijen hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur Inge Vos heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partijen en de minister van Binnenlandse Zaken hebben een laatste memorie ingediend.

Met een beschikking van 24 april 2015 van de Voorzitter van de Raad van State is de zaak verwezen naar de algemene vergadering van de afdeling bestuursrechtspraak.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting van de algemene vergadering van de afdeling bestuursrechtspraak, die heeft plaatsgevonden op 26 mei 2015.

Kamervoorzitter Johan Lust heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Philippe Vande Castele, die verschijnt voor de verzoekende partijen, advocaten David D'Hooghe en Arne Carton, die verschijnen voor de minister van Binnenlandse Zaken, en attaché Selim Dedeli die verschijnt voor de minister van Financiën zijn gehoord.

Auditeur Inge Vos heeft een advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973

III. Bestreden bepalingen en juridisch kader

3. Volgens artikel 30, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973 (hierna: RvS-wet), dient de rechtspleging die moet worden gevolgd in de (onder meer) bij artikelen 14 en 17 bedoelde gevallen voor de afdeling Bestuursrechtspraak, te worden vastgesteld bij een in ministerraad overlegd koninklijk besluit.

Artikel 30, § 1, tweede lid, RvS-wet, zoals vervangen bij artikel 10, 2°, van de wet van 20 januari 2014 ‘houdende hervorming van de bevoegdheid, de procedureregeling en de organisatie van de Raad van State’ (hierna: wet van 20 januari 2014), bepaalt:

“Het koninklijk besluit bedoeld in het eerste lid bepaalt onder meer de verjaringstermijnen voor de indiening van de aanvragen en beroepen bedoeld in de artikelen 11 en 14, waarbij deze termijnen ten minste zestig dagen moeten bedragen; het bepaalt de voorwaarden voor de uitoefening van de tussenkomsten, verzetten en derden-verzetten, alsook van de beroepen tot herziening; het bepaalt een bedrag boven hetwelk er geen enkele dwangsom kan worden verbeurd; het bepaalt de toewijzing van de middelen die toegekend worden aan het begrotingsfonds bedoeld in artikel 36, § 5; het bepaalt het tarief van de kosten, uitgaven en rechten, waarbij deze rechten een bedrag van 225 euro niet mogen overschrijden; het voorziet in het verlenen van het voordeel van de juridische tweedelijnsbijstand aan de onvermogenen; het bepaalt de nadere regels om de kosten, uitgaven en rechten te voldoen; het bepaalt de gevallen waarin de partijen of hun advocaten gezamenlijk kunnen besluiten dat de zaak niet in openbare terechtzitting moet worden behandeld.”

Artikel 30, § 5, eerste tot derde lid en vijfde lid, evenals de paragrafen 6 tot 9, RvS-wet, werden opgeheven bij artikel 10, 7°, van voormelde wet van 20 januari 2014.

In de memorie van toelichting bij de wet van 20 januari 2014 (*Parl.St.* Senaat 2012-2013, nr. 5-2277/1, 21-22) worden de voormelde bepalingen als volgt toegelicht:

“[...] de wijzigingen aangebracht door het ontworpen artikel 10 [houden] rekening met de leer van het arrest nr. 124/2006 van het Grondwettelijk Hof (toen Arbitragehof) van 28 juli 2006. Op grond van dit arrest, kan worden gesteld dat de rechten die worden geïnd naar aanleiding van het indienen van een verzoekschrift bij de Raad van State, een belasting vormen. De machtiging die aan de Koning is verleend bij artikel 30, paragraaf 1, tweede lid, van de op 12 januari 1973 gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft als rechtsgrond artikel 160 van de Grondwet en niet artikel 170 van de Grondwet. Men leidt hier uit af dat ‘de machtiging die aan de Koning is verleend bij de derde zin van artikel 30, paragraaf 1, tweede lid, van de op 12 januari 1973 gecoördineerde wetten, artikel 160, eerste lid, van de Grondwet als rechtsgrond heeft en zij zou derhalve de artikelen 10, 11 en 170 van de Grondwet niet kunnen schenden’. Deze bijzondere grondwettelijke basis rechtvaardigt dat het voorontwerp van wet de term ‘taks’ eerder gebruikt dan die van ‘recht’.

Het staat in hoofdzaak vast dat, zonder de Grondwet te schenden, de Koning het bedrag en de wijze van inning van de rolrechten alsook de andere kosten van een beroep bij de Raad van State kan vaststellen.

Om de discussies aangaande de exacte draagwijdte van de termen «kosten en uitgaven» te vermijden, wordt er voorgesteld om het woord «rechten» toe te voegen. Enerzijds om de opmerking van het voornoemde arrest van het Grondwettelijk Hof te integreren en anderzijds om de koninklijke machtiging te versterken door alle soorten kosten inherent aan een beroep bij de Raad van State samen te nemen.

De oude versie van deze opgeheven bepaling had betrekking op ‘het tarief der kosten en uitgaven, alsmede de rechten van zegel en registratie’. Gelet op het afschaffen van de zegelrechten, is het meer aangewezen om voortaan het woord ‘rechten’ te gebruiken. De term ‘recht’ werd verkozen boven die van ‘griffierecht’ voorbehouden door het Wetboek van registratie- hypotheek- en griffierechten voor de burgerlijke rechtscolleges (artikel 268/1 en artikel 268/2, van het Wetboek van registratierechten) in ruime zin, met inbegrip van de hoven en arbeidsrechtbanken.

Ten slot wordt een bovengrens bepaald om te vermijden dat de Koning de toegang tot de Raad van State nutteloos bemoeilijken zou. Deze bovengrens sluit de ‘kosten’, uit d.w.z. de kosten voor expertise, plaatsbezoeken, vergoedingen voor getuigen, ... Er wordt ook beschouwd dat deze bovengrens dient te worden begrepen per genererend feit. Zodoende zijn in de huidige gecoördineerde wetten de rechten van 175 euro verschuldigd voor elke eiser. Er wordt niet overwogen dit systeem te wijzigen.

Uit wat voorafgaat volgt dat de paragrafen 5 en 9 van artikel 30 van de gecoördineerde wetten, met uitzondering van het vierde lid van paragraaf 5, dienen te worden opgeheven aangezien ze opgenomen staan in het bovenvermelde 3°, ofwel dienen te worden geregeld via koninklijk besluit

zoals hierboven voorzien. Dit zal de nieuwe bepalingen omvatten inzake collectieve verzoeken, waarnaar het advies van de Raad van State verwijst.”

4. Het koninklijk besluit van 30 januari 2014 ‘tot wijziging van de reglementering betreffende de inning van de kosten voor de Raad van State’ (hierna: koninklijk besluit van 30 januari 2014) geeft uitvoering aan artikel 30, § 1, tweede lid, RvS-wet.

Artikel 4 ervan herstelt artikel 70 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 ‘tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State’ (hierna: algemeen procedure-reglement), opgeheven bij het koninklijk besluit van 19 juli 2007, als volgt:

“§ 1. Geven aanleiding tot de betaling van een recht van 200 euro:

1° de verzoekschriften die een aanvraag inleiden tot vergoeding voor een buitengewone schade veroorzaakt door een administratieve overheid;

2° de verzoekschriften die een beroep tot nietigverklaring inleiden tegen akten of reglementen of die een cassatieberoep inleiden, alsook de vorderingen tot schorsing van de tenuitvoerlegging van een akte of een reglement, onder de in het tweede lid bepaalde voorwaarden;

3° de verzoekschriften tot verzet, tot derden-verzet of tot herziening.

Wanneer de schorsing van de tenuitvoerlegging van een akte of een reglement wordt gevorderd, wordt het recht, vastgesteld in het eerste lid, 2°, enkel onmiddellijk betaald voor de vordering tot schorsing. In dit geval is het recht voor het verzoekschrift tot nietigverklaring slechts verschuldigd bij het instellen van een vordering tot voortzetting van de procedure bedoeld bij artikel 17, § 6 of § 7, van de gecoördineerde wetten, en wordt het, naargelang van het geval, in debet ingeschreven of gekweten door de persoon of de personen die de voortzetting van de procedure vorderen, onverminderd § 2.

Wanneer een vordering tot schorsing en een verzoekschrift tot nietigverklaring aanhangig gemaakt worden bij de afdeling bestuursrechtspraak, en wanneer deze afdeling met toepassing van artikel 93 van dit besluit van mening is dat de vordering doelloos is of slechts korte debatten vereist, geeft het verzoekschrift tot nietigverklaring geen aanleiding tot de betaling van het recht.

In het geval van een collectief verzoekschrift tot nietigverklaring moeten de verzoekers die de schorsing niet gevorderd hebben, op straffe van niet-ontvankelijkheid, onmiddellijk het recht kwijten dat verschuldigd is voor het verzoekschrift tot nietigverklaring.

[...]

§ 3. Collectieve verzoekschriften geven aanleiding tot het betalen van zoveel malen het recht als er verzoekers zijn.

[...].”

Artikel 5 van het koninklijk besluit van 30 januari 2014 herstelt artikel 71 van het algemeen procedurereglement, opgeheven bij het koninklijk besluit van 19 juli 2007, aldus:

“De rechten bedoeld in de artikelen 66 en 70 worden gekweten door middel van een overschrijving of een storting op rekening IBAN nr. BE09-6792-0030-1057, geopend bij de dienst die binnen de Federale Overheidsdienst van Financiën is aangewezen als bevoegd om de rechten bij de Raad van State in te vorderen.

Zodra een recht verschuldigd is, zendt de hoofdgriffier aan de schuldenaar een overschrijvingsformulier dat een gestructureerde mededeling bevat die het mogelijk maakt om de te verrichten betaling in verband te brengen met de proceshandeling waarop ze betrekking heeft.

Wanneer een vordering tot schorsing of tot het bevelen van voorlopige maatregelen volgens de procedure van de uiterst dringende noodzakelijkheid is ingesteld, wordt het overschrijvingsformulier bij de beschikking tot vaststelling van de rechtsdag gevoegd. Het bewijs dat een overschrijvingsopdracht is gegeven of dat een storting is uitgevoerd, wordt op de terechtzitting overgelegd.

Indien de in het eerste lid bedoelde rekening niet binnen een termijn van acht dagen te rekenen vanaf de ontvangst van het overschrijvingsformulier is gecrediteerd door middel van een overschrijving of van een storting die de op dit formulier vermelde gestructureerde mededeling bevat, wordt de proceshandeling waarop de kwijting betrekking heeft als niet verricht beschouwd. De schorsing en de voorlopige maatregelen die zouden zijn bevolen, worden bij arrest opgeheven.

De Raad van State kan op elk ogenblik de in het 1ste lid beoogde rekening raadplegen.”

IV Ontvankelijkheid

Exceptie

5. Volgens de memorie van antwoord van de verwerende partij is het beroep onontvankelijk. Geen van de verzoekers verduidelijkt op welke wijze de bestreden artikelen een rechtstreekse en ongunstige weerslag op zijn of haar persoonlijke situatie kunnen hebben.

6. Na lectuur van de “duiding” die verzoekers omtrent hun belang in de memorie van wederantwoord verschaffen, verklaart de verwerende partij zich op dit punt “naar de wijsheid van de Raad” te gedragen.

Beoordeling

7. Rekening houdend met de gebruikelijke soepelheid bij de beoordeling van het belang bij beroepen tegen een reglementair besluit, acht de Raad van State het wijs om het belang van verzoekers aan te nemen. Als natuurlijke personen die in het verleden reeds procedures hebben aangespannen bij de Raad van State of die dat in de toekomst mogelijk zullen doen, geven zij er voldoende blijk van rechtstreeks en ongunstig geraakt te kunnen worden door een koninklijk besluit dat de regels voor de inning van de kosten voor de Raad van State bepaalt.

V. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

8. Een eerste middel verwijt artikel 4 van het koninklijk besluit van 30 januari 2014 machtsoverschrijding, onwettige motieven, en schending van artikel 160 van de Grondwet (hierna: Gw.), van de wet van 19 januari 2014, inzonderheid artikel 10, en van artikel 30 RvS-wet.

Volgens verzoekers, in hun verzoekschrift, rijst de vraag of de Koning wel bevoegd is om zelf te bepalen dat collectieve verzoekschriften aanleiding geven tot het betalen van zoveel malen het recht als er verzoekers zijn. Die verplichting volgt uit het nieuw artikel 70, § 3, van het algemeen procedurereglement en ook uit het nieuw artikel 70, § 1, vierde lid, ervan.

Toegelicht wordt dat sinds 1993 uit het nieuw artikel 160 Gw. volgt dat de wetgever niet verplicht is om aan de Koning de macht toe te kennen de rechtspleging van de Raad van State te regelen en dat die macht van de Koning beperkt is “door het gegeven dat de wetgever hoe dan ook zelf de ‘beginselen’ van de rechtspleging moet vaststellen”. De regel dat collectieve verzoekschriften aanleiding geven tot het betalen van zoveel malen het recht als er verzoekers zijn, is duidelijk zo een beginsel. Daarom juist heeft de wet van 15 september 2006 deze regel expliciet vastgesteld in artikel 30, § 7, RvS-wet. De wet van 19 januari 2014 heeft dat artikel 30, § 7, echter uitdrukkelijk opgeheven, zodat de RvS-wet niet meer voorziet in het betalen van zoveel malen het recht als er verzoekers zijn. Zodoende wordt zowel artikel 160 Gw. als artikel 30 RvS-wet geschonden. Artikel 30, § 1, RvS-wet laat uitsluitend toe dat als “genererend feit” voor het verschuldigd zijn van rechten, het indienen van een verzoekschrift in aanmerking wordt genomen. De RvS-wet voorziet niet in een uitzondering op die basisregel.

Naar het oordeel van verzoekers miskent de Koning artikel 30 RvS-wet ook nog door te bepalen dat ondanks de wettelijke beperking tot 225 euro, toch een hoger bedrag kan worden gevorderd in geval van een collectief verzoekschrift.

9. De verwerende partij repliceert dat met artikel 160, eerste lid, Gw., ingevoegd op 18 juni 1993, is beoogd de wetgever de bevoegdheid te geven om het vaststellen van procedureregels in verregaande mate aan de Koning te delegeren. Voorts vormt artikel 70, § 3, een reglementaire bepaling die op het ogenblik van de grondwetswijziging van 1993 van kracht was en is uit het arrest nr. 124/2006 van 28 juli 2006 van het Grondwettelijk Hof af te leiden dat de grondwetgever de grondwettigheid ervan heeft aangenomen. Bovendien betwist de verwerende partij dat de regel van artikel 70, § 3, van het algemeen procedurereglement duidelijk een beginsel zou zijn in de zin van artikel 160, eerste lid, Gw. Integendeel gaat het volgens haar om een gewone procedureregulering.

Evenmin is er een schending van het door artikel 10 van de wet van 20 januari 2014 gewijzigde artikel 30 RvS-wet. De Koning heeft alleen maar uitvoering gegeven aan de machtiging waarin het (gewijzigde) artikel 30, § 1, eerste en tweede lid, RvS-wet voorzien. In de memorie van toelichting bij de wet van 20 januari 2014 wordt verduidelijkt dat geen wijzigingen beoogd worden aan het bestaande systeem in de RvS-wet waarbij de rechten verschuldigd zijn voor elke individuele eiser en dit per “genererend feit”, dit is per ingediend verzoekschrift. Gelet op de delegatie in artikel 30, § 1, tweede lid, RvS-wet konden de wettelijke bepalingen die bij wet van 15 september 2006 waren ingevoerd en die op precieze wijze de verschuldigde rechten bepaalden – waaronder de bepaling van artikel 30, § 7, RvS-wet met betrekking tot de verschuldigde rechten bij collectief verzoekschrift – worden opgeheven, aangezien ze voortaan bij koninklijk besluit zouden worden geregeld.

10. Verzoekers dupliceren in de memorie van wederantwoord dat het arrest 124/2006 van het Grondwettelijk Hof niet aangeeft dat de wetten en koninklijke besluiten inzake de rechtspleging voor de Raad van State die zijn aangenomen na 18 juni 1993 niet aan artikel 160 Gw. mogen worden getoetst en dat het arrest geen uitspraak deed over de vraag of de regel dat collectieve verzoekschriften aanleiding geven tot het betalen van zoveel malen het recht als er verzoekers zijn, al dan niet een beginsel is in de zin van artikel 160 Gw. Verzoekers vragen ter zake een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen.

11. De verwerende partij betwist in de laatste memorie de tijdigheid waarmee de prejudiciële vraag werd geformuleerd, evenals de noodzaak van het stellen ervan omdat het arrest nr. 124/2006 reeds uitspraak deed over een vraag met een identiek onderwerp. Ondergeschikt meent zij dat de aan het Grondwettelijk Hof te stellen prejudiciële vraag moet worden geherformuleerd zoals in het auditoraatsverslag wordt voorgesteld.

12. In hun laatste memorie hebben de verzoekers opmerkingen bij de geherformuleerde prejudiciële vraag, maar menen ze dat “hoe dan ook” het verslag terecht besluit dat de vraag moet worden gesteld.

Beoordeling

13. Het middel is gericht tegen artikel 70, § 1, vierde lid, en § 3, van het algemeen procedurereglement, zoals hersteld door artikel 4 van het koninklijk besluit van 30 januari 2014.

Dit artikel 70, § 1, vierde lid, bepaalt:

“In het geval van een collectief verzoekschrift tot nietigverklaring moeten de verzoekers die de schorsing niet gevorderd hebben, op straffe van niet-ontvankelijkheid, onmiddellijk het recht kwijten dat verschuldigd is voor het verzoekschrift tot nietigverklaring.”

Artikel 70, § 3, luidt:

“Collectieve verzoekschriften geven aanleiding tot het betalen van zoveel malen het recht als er verzoekers zijn.”

14. Artikel 160, eerste lid, Gw. bepaalt:

“Er bestaat voor geheel België een Raad van State, waarvan de samenstelling, de bevoegdheid en de werking door de wet worden bepaald. De wet kan evenwel aan de Koning de macht toekennen de rechtspleging te regelen overeenkomstig de beginselen die zij vaststelt.”

Artikel 30, § 1, eerste lid, RvS-wet schrijft voor dat de rechtspleging die in de aldaar bedoelde gevallen voor de afdeling Bestuursrechtspraak dient te worden gevolgd, wordt vastgesteld bij een in ministerraad overlegd koninklijk besluit.

Overeenkomstig artikel 30, § 1, tweede lid, RvS-wet – zoals vervangen door artikel 10, 2°, van de wet van 20 januari 2014 ‘houdende

hervorming van de bevoegdheid, de procedureregeling en de organisatie van de Raad van State' – bepaalt het in het eerste lid bedoelde koninklijk besluit onder meer: “het tarief van de kosten, uitgaven en rechten, waarbij deze rechten een bedrag van 225 euro niet mogen overschrijden” en “de nadere regels om de kosten, uitgaven en rechten te voldoen”.

Onder meer artikel 30, § 7, volgens hetwelk collectieve verzoekschriften aanleiding geven tot het betalen van zoveel malen het recht als er verzoekers zijn, wordt opgeheven door artikel 10, 7°, van de wet van 20 januari 2014.

15. Zoals *sub* randnr. 3 gezien, wordt in de memorie van toelichting bij de wet van 20 januari 2014 onder andere verklaard dat het “in hoofdzaak vast[staat] dat, zonder de Grondwet te schenden, de Koning het bedrag en de wijze van inning van de rolrechten alsook de andere kosten van een beroep bij de Raad van State kan vaststellen”, dat een bovengrens wordt bepaald om te vermijden dat de Koning de toegang tot de Raad van State nutteloos zou bemoeilijken, dat deze bovengrens dient te worden begrepen “per genererend feit”, dat op die wijze in de huidige gecoördineerde wetten de rechten van 175 euro verschuldigd zijn voor elke eiser, en dat er niet wordt overwogen dit systeem te wijzigen.

Wat de opheffing van artikel 30, § 7, betreft, wordt in de memorie van toelichting overwogen dat de aangelegenheid dient te worden geregeld via een koninklijk besluit dat de nieuwe bepalingen zal omvatten inzake collectieve verzoeken.

16. In het licht van die verklaringen in de memorie van toelichting, wordt niet bijgevallen dat artikel 30 RvS-wet geschonden wordt doordat het koninklijk besluit van 30 januari 2014 inzake collectieve verzoekschriften voorschrijft dat ze aanleiding geven tot het betalen van zoveel malen het recht als er verzoekers zijn, zodat de rechten in geval van een collectief verzoekschrift het bedrag van 225 euro kunnen overschrijden, en doordat de verzoekers die in geval

van een dergelijk collectief verzoekschrift tot nietigverklaring niet de schorsing gevorderd hebben dit recht onmiddellijk moeten kwijten.

17. Of in de gegeven omstandigheden het nieuwe artikel 30, door zonder nadere regeling aan de Koning over te laten om ook wat de collectieve verzoekschriften betreft het tarief van de rechten te bepalen evenals de regels om ze te voldoen, al dan niet in strijd is met artikel 160 Gw., is een vraag die de Raad van State niet bevoegd is te beantwoorden. Reden waarom, precies, verzoekers in hun memorie van wederantwoord bijtijds doen gelden dat hieromtrent het Grondwettelijk Hof prejudicieel moet worden ondervraagd.

Naar de mening van de verwerende partij, evenwel, heeft het Grondwettelijk Hof zich reeds over een vraag met een identiek onderwerp of wezenlijk identiek onderwerp uitgesproken. Zij verwijst daarvoor naar het arrest nr. 124/2006.

18. Daargelaten of dit arrest van het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof vermag te doen afzien, blijkt alleszins dat sinds de sluiting van het debat dit hof zich in een nieuw arrest, nr. 103/2015 van 16 juli 2015, specifiek over de grondwettigheid van het door artikel 10, 2°, van de wet van 20 januari 2014 vervangen artikel 30, § 1, tweede lid, RvS-wet heeft uitgesproken. Dit arrest behandelt de essentie van de bevoegdheidsproblematiek die verzoekers in het verzoekschrift doen gelden.

Het past om het auditoraat op te dragen over de weerslag van dit nieuwe gegeven ten aanzien van de voorliggende zaak een aanvullend verslag op te stellen, waarop de partijen zullen mogen reageren in een aanvullende laatste memorie.

B. Tweede middel

Standpunt van verzoekers

19. Ook in een tweede middel richten verzoekers zich tegen de regeling inzake het rolrecht voor collectieve verzoekschriften waarin artikel 4 van het koninklijk besluit van 30 januari 2014 voorziet. Zij achten die regeling inzonderheid in strijd met het recht van toegang tot een rechter en het recht op een doeltreffende voorziening in rechte, welk grondrecht zij bevestigd zien in:

- “- de artikelen 23, 144, 145, 160 en 161 van de Grondwet;
- de artikelen 6 en 13 van het EVRM;
- artikel 47 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie;
- het Verdrag van Aarhus (betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden), inzonderheid artikel 9;
- de Richtlijn 2011/92 van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 (betreffende de milieueffect-beoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten), inzonderheid de artikelen 9 en 11”.

20. In hun memorie van wederantwoord vragen zij de volgende prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie te stellen:

“Verzet het Verdrag betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, gedaan te Aarhus op 25 juni 1998, inzonderheid de artikelen 3 en 9 van het Verdrag, beiden afzonderlijk genomen en in samenhang beschouwd met (1) het gelijkheidsbeginsel, en (2) de algemene beginselen van rechtsstaat en toegang tot een rechter, zich niet tegen de regeling, bepaald in artikel 4 van het koninklijk besluit van 30 januari 2014 (‘tot wijziging van de reglementering betreffende de inning van de kosten voor de Raad van State’) (Staatsblad 3 februari 2014) bepaalt dat de verzoekschriften ‘aanleiding geven tot de betaling van een recht van 200 euro’ en dat ‘collectieve verzoekschriften geven aanleiding tot het betalen van zoveel malen het recht als er verzoekers zijn’,

met dien verstande dat deze nationale regeling bovendien ook onverminderd geldt zonder dat ze een recht op beperking of op vrijstelling van het rolrecht instelt door alvast het gegeven in aanmerking te nemen dat, uitgedrukt met de bewoordingen van de Aanhef van het Verdrag, ‘de burgers de plicht hebben, zowel individueel als tezamen met anderen, het milieu te beschermen en te verbeteren in het belang van de huidige en toekomstige generaties, en dat om dit recht te kunnen doen gelden en deze

plicht te kunnen vervullen, burgers toegang tot informatie, recht op inspraak in de besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden moeten hebben, en in dit verband erkennend dat burgers bijstand nodig kunnen hebben om hun rechten uit te oefenen', in welk geval de burger dus wel degelijk ook optreedt in het algemeen belang, doch wel zelf het risico van een rolrecht draagt,

in acht genomen dat artikel 1017 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek, die niet van toepassing zijn in de Raad van State-procedure, dienaangaande daarentegen enkel voorzien in kosten en rechten per dagvaarding of verzoekschrift, met andere woorden niet per verzoeker,

in acht genomen dat artikel 30/1 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, zoals ingevoegd door artikel 11 van de wet van 20 januari 2014 houdende hervorming van de bevoegdheid, de procedureregeling en de organisatie van de Raad van State, (Belgisch Staatsblad 3 februari 2014, erratum 13 februari 2014) bepaalt dat voortaan: 'De afdeling bestuursrechtspraak kan een rechtsplegingsvergoeding toekennen, die een forfaitaire tegemoetkoming is in de kosten en honoraria van de advocaat van de in het gelijk gestelde partij.'

en in acht genomen het gegeven dat (1) vóór het aannemen van artikel 30/1 (van de gecoördineerde wetten op de Raad van State) de verzoekers voor de Raad van State dit bijkomende financiële risico van de rechtsplegingsvergoeding niet droegen, (2) de voormalige ontstentenis van een rechtsplegingsvergoeding-regeling ter zake in overeenstemming met het gelijkheidsbeginsel werd bevonden (Grondwettelijk Hof nr. 118/2009, 16 juli 2009) en (3) het verschil in behandeling tussen de procespartijen voor de Raad van State berust op een relevant criterium en het gelijkheidsbeginsel niet schendt (Grondwettelijk Hof nr. 96/2012, 19 juli 2012, B.10)?"

Beoordeling

21. In het auditoraatsverslag is dit middel niet onderzocht geworden in afwachting van het antwoord op de prejudiciële vraag waartoe het onderzoek van het eerste middel aanleiding zou dienen te geven.

Het middel leent zich vooralsnog dan ook niet tot een beoordeling door de Raad van State.

C. Derde middel

Standpunt van verzoekers

22. In een derde middel viseren verzoekers artikel 4 van het koninklijk besluit van 30 januari 2014 wat betreft twee punten:

“Het ‘rol’-recht wordt vastgesteld op 200 € per verzoekschrift, met dien verstande dat het instellen van een annulatie-vordering en een schorsingsvordering aanleiding geeft tot betaling van 2 x 200 €

Er wordt ook bepaald: ‘In het geval van een collectief verzoekschrift tot nietigverklaring moeten de verzoekers die de schorsing niet gevorderd hebben, op straffe van niet-ontvankelijkheid, onmiddellijk het recht kwijten dat verschuldigd is voor het verzoekschrift tot nietigverklaring.’”

Volgens verzoekers schendt de eerste regeling artikel 30 RvS-wet, ingevoerd door artikel 10 van de wet van 19 januari 2014, omdat de individuele rechtzoekende geconfronteerd wordt met rechten die 225 euro overschrijden als hij de voortzetting van de annulatieprocedure moet aanvragen na het afwijzen van de schorsingaanvraag.

De tweede regeling wordt machtsoverschrijding verweten, “inclusief de schending van artikel 160 GW en de RvS-wet”, om reden dat de RvS-wet niet in de sanctie van “niet-ontvankelijkheid” voorziet ofschoon de sanctie een “beginsel” is waarin de wetgever zelf moest hebben voorzien. Bovendien is de term “onmiddellijke betaling” onduidelijk en in strijd met de eis van een duidelijke wetgeving.

23. In de memorie van wederantwoord vragen verzoekers dat aan het Grondwettelijk Hof de prejudiciële vraag wordt gesteld die zij ook met betrekking tot het eerste middel voorstelden.

Beoordeling

24. Artikel 30, § 1, eerste lid, RvS-wet schrijft voor dat de rechtspleging die dient te worden gevolgd in onder andere de bij artikelen 14 en 17 bepaalde gevallen voor de afdeling Bestuursrechtspraak, wordt vastgesteld bij een in ministerraad overlegd koninklijk besluit.

De verwijzing naar artikel 17 RvS-wet vloeit voort uit de wet van 4 augustus 1996 ‘tot wijziging van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973’. Zoals de memorie van toelichting (*Parl.St.* Senaat 1995-1996, nr. 1-321/1, 8-9) uitdrukkelijk aangeeft, beoogt de bepaling een wettelijke basis in te voeren op grond waarvan de Koning de rechten kan vaststellen voor het verzoekschrift tot schorsing:

“Er moet door de Koning een specifiek zegelrecht vastgesteld kunnen worden voor de vordering tot schorsing. Het is immers onlogisch dat de schorsing van de tenuitvoerlegging van een administratieve akte of het bevelen van voorlopige maatregelen gratis kunnen worden verkregen.”

25. Overeenkomstig artikel 30, § 1, tweede lid, RvS-wet – zoals vervangen door artikel 10, 2°, van de wet van 20 januari 2014 – bepaalt het in het eerste lid bedoelde koninklijk besluit onder meer: “het tarief van de kosten, uitgaven en rechten, waarbij deze rechten een bedrag van 225 euro niet mogen overschrijden” en “de nadere regels om de kosten, uitgaven en rechten te voldoen”.

Als reeds hiervoor opgemerkt, wordt in de memorie van toelichting bij de wet van 20 januari 2014 onder andere verklaard dat het “in hoofdzaak vast[staat] dat, zonder de Grondwet te schenden, de Koning het bedrag en de wijze van inning van de rolrechten alsook de andere kosten van een beroep bij de Raad van State kan vaststellen”, dat een bovengrens wordt bepaald om te vermijden dat de Koning de toegang tot de Raad van State nutteloos zou bemoeilijken, en dat deze bovengrens dient te worden begrepen “per genererend feit”.

26. Het gaat derhalve geenszins de grenzen van de door artikel 30 RvS-wet aan de Koning gegeven delegatie te buiten dat – gelet op het door artikel 4 van het koninklijk besluit van 30 januari 2014 herstellende artikel 70, § 1, van het algemeen procedurereglement – zowel de verzoekschriften die een beroep tot nietigverklaring inleiden als de vorderingen tot schorsing van de tenuitvoerlegging aanleiding geven tot de betaling van een recht van 200 euro en dat “de ‘individuele’ rechtsonderhorige bij het instellen van een schorsing-beroep en een annulatieberoep [...] geconfronteerd wordt met rechten die 225 € overschrijden”.

Het instellen van een schorsingsvordering en een annulatieberoep betreffen een verschillend genererend feit, wijl de op 225 euro bepaalde bovengrens geldt voor elk genererend feit afzonderlijk.

27. Luidens artikel 70, § 1, vierde lid, RvS-wet moeten, in geval van een collectief verzoekschrift, de verzoekers die de schorsing niet gevorderd hebben, op straffe van niet-ontvankelijkheid, onmiddellijk het recht kwijten dat verschuldigd is voor het verzoekschrift tot nietigverklaring.

De draagwijdte van de term “onmiddellijk” moet in samenhang gelezen worden met het artikel 71, tweede lid, RvS-wet:

“Zodra een recht verschuldigd is, zendt de hoofdgriffier aan de schuldenaar een overschrijvingsformulier dat een gestructureerde mededeling bevat die het mogelijk maakt om de te verrichten betaling in verband te brengen met de proceshandeling waarop ze betrekking heeft.”

In dit licht wrijven verzoekers de term dan ook ten onrechte onduidelijkheid aan.

28. Evenmin schendt artikel 70, § 1, vierde lid, van het algemeen procedurereglement het artikel 30 RvS-wet door in de sanctie “van niet-ontvankelijkheid” te hebben voorzien.

Artikel 30, § 1, eerste en tweede lid, houdt in dat de te volgen rechtspleging dient vastgesteld te worden bij een koninklijk besluit dat het tarief van de kosten, uitgaven en rechten bepaalt, evenals de nadere regels om ze te voldoen.

Tot aan de wet van 20 januari 2014 was een identiek voorschrift als dat van het nieuwe artikel 70, § 1, vierde lid, van het algemeen procedurereglement vervat in artikel 30, § 5, vijfde lid, RvS-wet. Die bepaling werd door artikel 10, 7°, van de wet van 20 januari 2014 opgeheven, naar in de memorie van toelichting werd uiteengezet omdat de aangelegenheid diende te worden geregeld via een koninklijk besluit.

Het nieuwe artikel 70, § 1, vierde lid, van het algemeen procedurereglement dat daaraan tegemoet komt, kan bijgevolg bezwaarlijk het artikel 30 RvS-wet schenden.

29. In de mate waarin verzoekers menen dat het door artikel 10 van de wet van 20 januari 2014 gewijzigde artikel 30 RvS-wet een schending uitmaakt van artikel 160 Gw., door namelijk aan de Koning te hebben overgelaten om te bepalen wat de sanctie is wanneer in het geval van een collectief verzoekschrift tot nietigverklaring de verzoekers die de schorsing niet hebben gevorderd niet onmiddellijk het recht kwijten dat verschuldigd is voor het verzoekschrift tot nietigverklaring, vragen zij de Raad van State om aan het Grondwettelijk Hof dezelfde vraag te stellen als de vraag die zij met betrekking het eerste middel gesteld willen zien.

Als gezien onder randnr. 18 is er reden om het auditoraat en de partijen de gelegenheid te geven zich in dit verband over de weerslag van het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 103/2015 van 16 juli 2015 uit te spreken.

D. Vierde middel

Standpunt van verzoekers

30. In een vierde middel stellen verzoekers opnieuw de kwestie van een rolrecht “per verzoeker” aan de orde. Door, in tegenstelling tot het Gerechtelijk Wetboek, te voorzien in een rolrecht per verzoeker schendt het koninklijk besluit van 30 januari 2014 “de artikelen 10, 11, 13, 23 en 160 van de Grondwet, afzonderlijk genomen en in samenhang beschouwd met de artikelen 6, 13 en 14 EVRM, artikel 47 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie en het recht van toegang tot een rechter”.

Beoordeling

31. In het auditoraatsverslag is dit middel niet onderzocht geworden in afwachting van het antwoord op de prejudiciële vraag waartoe het onderzoek van het eerste middel aanleiding zou dienen te geven.

Het middel leent zich vooralsnog dan ook niet tot een beoordeling door de Raad van State.

E. Vijfde middel

Standpunt van verzoekers

32. Een vijfde middel betreft “artikel 5 KB van 30 januari 2014 – Betaling van het rolrecht – 8 dagen-termijn”. Het voert machtsoverschrijding aan, onwettige motieven en schending van het legaliteitsbeginsel, evenals schending van: de artikelen 10, 11, 23 en 160 Gw., de wet van 19 januari 2014, inzonderheid artikel 10, artikel 30 RvS-wet, het algemeen rechtsbeginsel van toegang tot een rechter, de artikelen 6 en 13 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en artikel 47 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie, de artikelen 2, 3 en 9 van het verdrag van Aarhus, en de richtlijn

2011/92/EU van 13 december 2011 ‘betreffende de milieu-effectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten’, inzonderheid artikel 11.

In hun verzoekschrift zetten verzoekers uiteen dat de nieuwe regeling van artikel 71 van het algemeen procedurereglement een zeer korte reactietermijn oplegt en niet toelaat om laattijdige overschrijvingen of stortingen in aanmerking te nemen, terwijl evenmin vroegtijdige stortingen of overschrijvingen mogelijk zijn, noch betalingen met zogenaamde griffiebons of een elektronische betaling ter griffie.

Volgens verzoekers schendt het nieuw artikel 71 van het algemeen procedurereglement zowel artikel 30 RvS-wet als artikel 10 van de wet van 19 januari 2014 doordat de gecoördineerde wetten op de Raad van State niet voorzien in de sanctie dat bij vroeg- of laattijdige betaling de proceshandeling waarop de kwijting betrekking heeft als niet verricht wordt beschouwd. Die sanctie een beginsel zijnde in de zin van artikel 160, tweede zin, Gw., is ook artikel 160 Gw. geschonden “nogmaals omdat de RvSt-wet in dat beginsel nu eenmaal niet voorziet”. De draconische en onbillijke regeling van het artikel 71 is alleen al vanwege de genoemde sanctie een ernstige en onredelijke beperking van de toegang tot een rechter.

In wat zij een (eerste) “aanvullende grief”noemen, argumenteren verzoekers dat de uitsluiting van een vroegtijdige betaling tegen de pecuniaire belangen van de overheid ingaat, dat de bestreden regeling in werkelijkheid een nieuwe procedurele valkuil instelt om zoveel mogelijk verzoekers te kunnen uitsluiten van toegang tot de rechter, en dat nochtans het recht op een rechterlijke instantie van cruciaal belang is. Volgens een tweede “aanvullende grief”, ten slotte, is er sprake van een kennelijke discriminatie omdat voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen het rolrecht binnen een termijn van vijftien dagen moet worden gestort, terwijl “de nieuwe RvS-rechtspleging voorziet in een beperkte termijn van niet eens 15 dagen – op zich al te kort –, maar hier dus slechts 8 dagen”.

Beoordeling

33. Anders dan de verwerende partij tegenwerpt, is het middel niet zodanig dat het onontvankelijk dient te worden verklaard bij gebrek aan duidelijkheid.

34. Moeten vanwege artikel 160, eerste lid, eerste zin, Gw., de samenstelling, de bevoegdheid en de werking van de Raad van State door de wet worden bepaald, gelet op de tweede zin van het eerste lid kan de wet evenwel “aan de Koning de macht toekennen de rechtspleging te regelen overeenkomstig de beginselen die zij vaststelt”.

Artikel 30, § 1, eerste lid, RvS-wet schrijft voor dat de rechtspleging die in de aldaar bedoelde gevallen voor de afdeling Bestuursrechtspraak dient te worden gevolgd, wordt vastgesteld bij een in ministerraad overlegd koninklijk besluit.

Overeenkomstig artikel 30, § 1, tweede lid, RvS-wet – zoals vervangen door artikel 10, 2°, van de wet van 20 januari 2014 – bepaalt het in het eerste lid bedoelde koninklijk besluit onder meer “het tarief van de kosten, uitgaven en rechten, waarbij deze rechten een bedrag van 225 euro niet mogen overschrijden” en “de nadere regels om de kosten, uitgaven en rechten te voldoen”. Ter zake verklaart de memorie van toelichting dat het “in hoofdzaak vast[staat] dat, zonder de Grondwet te schenden, de Koning het bedrag en de wijze van inning van de rolrechten alsook de andere kosten van een beroep bij de Raad van State kan vaststellen”.

Die uitdrukkelijke machtiging van de wetgever aan de Koning om de nadere regels te bepalen inzake het voldoen van de kosten, uitgaven en rechten, omvat ook de vaststelling van het gevolg dat gegeven moet worden aan het niet of niet tijdig voldoen van de rolrechten en andere kosten.

35. Op grond van deze machtiging heeft artikel 5 van het koninklijk besluit van 30 januari 2014 artikel 71 van het algemeen procedurereglement hersteld zoals *sub* randnr. 4 weergegeven.

De sanctie waarin het vierde lid voorziet – dat bij niet tijdige creditering van de rekening bij de federale overheidsdienst Financiën de betrokken proceshandeling als niet verricht wordt beschouwd – is vergelijkbaar met die van artikel *3bis* van het algemeen procedurereglement, te weten in het geval dat niet, onvolledig of laattijdig gevolg wordt gegeven aan het verzoek van de hoofdgriffier om het verzoekschrift te regulariseren. Alsdan wordt het verzoekschrift “geacht niet te zijn ingediend”.

36. De door verzoekers bekritiseerde sanctie van artikel 71, vierde lid, van het algemeen procedurereglement gaat niet de grenzen van de delegatie aan de Koning in artikel 30 RvS-wet te buiten. In dit licht kan er van een schending van het artikel 160 Gw. alleen sprake zijn in zoverre de delegatie in artikel 30 zelf ongrondwettig is.

Dat staat echter niet ter beoordeling van de Raad van State, noch vragen ten minste verzoekers hierover een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen. Weliswaar verklaren zij in dit verband, in hun laatste memorie, hun procedurestukken te bevestigen “met inbegrip van het verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag”, maar om het stellen van een dergelijke vraag hebben zij met betrekking tot het vijfde middel nooit verzocht.

37. Inzake het door verzoekers geschonden geachte recht van toegang tot de rechter, in het bijzonder ten gevolge van de onmogelijkheid om de rechten vooruit te betalen en de zeer korte kwijtingstermijn van acht dagen te rekenen vanaf de ontvangst van het door de griffie toegestuurde overschrijvingsformulier, moet worden vastgesteld dat de Raad van State reeds in zijn arrest nr. 233.609 van 26 januari 2016, in de zaak A. 212.125/g-130, heeft geoordeeld dat bij de gewraakte afwezigheid van de mogelijkheid om de rechten vooruit te betalen, het nieuwe artikel 71 van het algemeen procedurereglement

een ongeoorloofde beperking van het recht op toegang tot de rechter inhoudt in zoverre het (in zijn vierde lid) voorziet in een termijn van acht dagen te rekenen vanaf de ontvangst van het door de hoofdgriffier toegezonden overschrijvingsformulier om de rekening bij de federale overheidsdienst Financiën te crediteren. De Raad van State heeft in het arrest in het vierde lid van het artikel 71 de woorden “binnen een termijn van acht dagen te rekenen vanaf de ontvangst van het overschrijvingsformulier” vernietigd.

Ten gevolge van deze vernietiging geldt voor het crediteren van de rekening bij de federale overheidsdienst Financiën thans geen termijn meer, zodat de kwijting van de rechten tot aan de sluiting van het debat kan gebeuren.

De grief van de schending van het recht van toegang tot de rechter, zoals ze in het besproken middel door verzoekers is geadstrueerd, kan geen verder reikende vernietiging verantwoorden.

38. Gelet op de vernietiging van de termijnbepaling in het vierde lid van meer vermeld artikel 71 en van het hierdoor direct verschaft rechtsherstel, vermag ook de grief met betrekking tot de schending van de gelijkheid ten opzichte van de termijn van vijftien dagen voor de betaling van het rolrecht bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen dat niet te doen.

39. Het middel wordt verworpen.

40. Bijgevolg behoeven de vragen die de verwerende partij in ondergeschikte orde doet gelden, voor zoveel het middel zou worden bijgevallen, geen antwoord.

In elk geval is, gelet op het arrest nr. 233.609 van 26 januari 2016, de vraag om van een gehele of gedeeltelijke vernietiging af te zien omdat er “ook een (grond)wettige interpretatie” van artikel 71 van het algemeen procedurereglement bestaat, achterhaald.

De vragen dan weer om een vernietiging in voorkomend geval te beperken tot het vierde lid van artikel 71 en om, zoals door de verwerende partij ter terechtzitting gespecificeerd, het koninklijk besluit van 30 januari 2014 voor het overige te handhaven, zijn zonder voorwerp. Immers hééft de Raad van State er zich in het arrest nr. 233.609 van 26 januari 2016 toe beperkt om steunend op de schending van het recht op toegang tot de rechter, die (ook) de verzoekers in deze zaak aanvoeren, de vernietiging uit te spreken van slechts het vierde lid van het artikel 71, en dan nog maar gedeeltelijk.

F. Zesde middel

Standpunt van de verzoekers

41. In een zesde middel leiden verzoekers uit de gegrondheid van hun vorige middelen met betrekking tot de nieuwe artikelen 70, §§ 1 en 3, en 71 van het algemeen procedurereglement af dat ook de artikelen 9, 10 en 11 van het koninklijk besluit van 30 januari 2014 moeten worden vernietigd, aangezien ze naar de eerst vermelde bepalingen verwijzen.

Beoordeling

42. De artikelen 9, 10 en 11 van het koninklijk besluit van 30 januari 2014 brengen de volgende wijzigingen in het koninklijk besluit van 30 november 2006 ‘tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State’ (hierna: koninklijk besluit van 30 november 2006) aan:

“Art. 9. Artikel 6 van het koninklijk besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State wordt vervangen als volgt:

‘Bij het inschrijven van het cassatieberoep op de rol wordt het recht waarvan sprake is in artikel 70, § 1, 2°, van de algemene procedureregeling voldaan overeenkomstig artikel 71 van dezelfde regeling.’

Art. 10. In artikel 26 van hetzelfde besluit wordt de tweede zin vervangen als volgt:

‘Het recht waarvan sprake is in artikel 70, § 2, van de algemene procedureregeling wordt voldaan overeenkomstig artikel 71 van dezelfde regeling.’

Art. 11. In artikel 27 van hetzelfde besluit wordt de tweede zin vervangen als volgt:

‘Het recht waarvan sprake is in artikel 70, § 1, 3°, van de algemene procedureregeling wordt voldaan overeenkomstig artikel 71 van dezelfde regeling.’”

43. Vooralsnog is alleen ter hoogte van het vijfde middel een onwettigheid vastgesteld. Namelijk heeft het arrest nr. 233.609 van 26 januari 2016 het vierde lid van artikel 71 van het algemeen procedurereglement onwettig bevonden en vernietigd in zoverre het in een termijn van acht dagen voorziet. Als gezien, volgt daaruit dat thans geen termijn meer geldt en de kwijting van de rechten tot aan de sluiting van het debat kan gebeuren.

In die omstandigheden geeft de vermelde onwettigheid geen aanleiding tot nietigverklaring van de artikelen 9, 10 en 11 van het koninklijk besluit van 30 januari 2014 doordat ze in de artikelen 6, 26 en 27 van het koninklijk besluit van 30 november 2006 een verwijzing inschrijven naar artikel 71 van het algemeen procedurereglement.

BESLISSING

1. De Raad van State heropent het debat.

2. Het auditoraat wordt ermee gelast een aanvullend verslag op te stellen.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op 26 januari 2016, door de algemene vergadering van de afdeling bestuursrechtspraak, die was samengesteld uit :

de H.H.	Roger Stevens,	Voorzitter van de Raad van State,
	Michel Hanotiau,	kamervoorzitter,
	Dierk Verbiest,	kamervoorzitter,
	Philippe Quertainmont,	kamervoorzitter,
	Jacques Vanhaeverbeek,	kamervoorzitter,
	Johan Lust,	kamervoorzitter,

	Geert Van Haegendoren,	kamervoorzitter,
	Geert Debersaques,	kamervoorzitter,
	Eric Brewaeys,	kamervoorzitter,
Mevr.	Simone Guffens,	staatsraad,
Mevr.	Colette Debroux,	staatsraad,
de H.H.	Carlo Adams,	staatsraad,
	Bruno Seutin,	staatsraad,
	Imre Kovalovszky,	staatsraad,
	Pierre Lefranc,	staatsraad,
	Jan Clement,	staatsraad,
Mevr.	Pascale Vandernacht,	staatsraad,
de H.H.	Michel Pâques,	staatsraad,
	Stephan De Taeye,	staatsraad,
	Bert Thys,	staatsraad,
	Pierre Barra,	staatsraad,
Mevr.	Diane Déom,	staatsraad,
de H.	Yves Houyet,	staatsraad,
Mevr.	Anne-Françoise Bolly,	staatsraad,
Mevr.	Wanda Vogel,	staatsraad,
de H.	Frédéric Gosselin,	staatsraad,
bijgestaan door		
de H.	Frank Bontinck,	wnd. hoofdgriffier.

De wnd. hoofdgriffier

De voorzitter

Frank Bontinck

Roger Stevens